

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 07 11
COM(2012) 363 final

2012/0193 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl baudžiamosios teisės priemonių kovai su Sąjungos finansiniams interesams
kenkiančiu sukčiavimu**

{SWD(2012) 195 final}
{SWD(2012) 196 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Bendrosios aplinkybės

Sukčiavimas ir panašaus pobūdžio Sąjungos finansiniams interesams kenkianti neteisėta veikla – rimta problema, dėl kurios nukenčia Sąjungos biudžetas, taigi ir mokesčių mokėtojai. Neteisėtas lėšų panaudojimas trukdo įgyvendinti Sąjungos biudžeto uždavinį gerinti gyvenimo sąlygas, skatinti ekonomikos augimą ir naujų darbo vietų kūrimą. Tai ypač aktualu vykdant fiskalinę konsolidavimą, prisiimant atsakomybę ir įgyvendinant struktūrines reformas ekonomikos augimui didinti. 2010 m. Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos ir kovos su sukčiavimu metinėje ataskaitoje¹ Komisija nurodo, kad nepaisant galiojančios teisinės sistemos įtariamo sukčiavimo mastas (kiek tai susiję ir su biudžeto pajamomis, ir su išlaidomis) kasmet siekia maždaug 600 mln. eurų. Tikėtina, kad tikrasis sukčiavimo mastas dar didesnis, nes ne visi atvejai nustatomi ir ne apie visus juos pranešama.

Sąjunga privalo kuo veiksmingiau saugoti mokesčių mokėtojų pinigus pasinaudodama visomis Europos Sąjungos sutarties teikiamomis galimybėmis. Norint išvengti žalos ES biudžetui, reikia imtis lygiaverčių ir veiksmingų priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti, o prireikus pasitelkti ir baudžiamąją teisę. Nors ES teisyne tokių nuostatų, taikomų sukčiavimui, korupcijai ir pinigų plovimui², yra ir jos toliau plėtojamos, valstybės narės yra priėmusios skirtingų taisyklių, pagal kurias kiekvienos jų teisės sistemoje sukurama skirtingo lygio apsauga. Tai rodo, kad lygiavertė Sąjungos finansinių interesų apsauga kol kas neužtikrinama, o atgrasomasis kovos su sukčiavimu priemonių poveikis dar nepakankamas.

Pavyzdžiui, sukčiavimo nusikaltimo sudėtį valstybės narės nustato įvairiausiuose teisės aktuose – nuo bendrųjų baudžiamosios teisės aktų (kuriais nustatomos specialiosios ir bendrosios nusikaltimų sudėty) iki baudžiamosios mokesčių teisės aktų³. Už šių formų nusikaltimus skiriamų sankcijų griežtumas įvairiose valstybėse narėse taip pat skiriasi⁴:

VN Sankcijos	
AT	Laisvės atėmimas iki 6 mėnesių (BK 146 str.), 3 metų (BK 147 str. 1 ir 2 dalys), 10 metų (BK 147 straipsnio 3 dalis ir 148 straipsnis); laisvės atėmimas iki 3 arba 5 metų ir bausmė iki dvigubai didesnės pasisavintajai sumos (Įstatymo dėl eksporto gražinamųjų išmokų (AEG) 7 str.)
BE	Laisvės atėmimas nuo 1 mėnesio iki 5 metų (Pajamų mokesčio kodekso 450 straipsnis), laisvės atėmimas nuo 2 mėnesių iki 3 metų (Pajamų mokesčio kodekso 451 straipsnis) ir bausmė (Bendrojo muitų ir akcizų įstatymo 259, 260 ir 261 straipsniai)

¹ COM(2011) 595 galutinis, ir pridedami Komisijos tarnybų darbiniai dokumentai SEC(2011) 1107, 1108 ir 1109 galutinis.

² 1995 m. liepos 26 d. konvencija (OL C 316, 1995 11 27, p. 49) (sukčiavimas); 1996 m. rugsėjo 27 d. pirmasis protokolai (OL C 313, 1996 10 23, p. 2) ir 1997 m. gegužės 26 d. konvencija (OL C 195, 1997 6 25) (korupcija); 1996 m. lapkričio 29 d. protokolai (OL C 151, 1997 5 20, p. 2) (teismo išaiškinimas); 1997 m. birželio 19 d. antrasis protokolai (OL C 221, 1997 7 19, p. 12) (pinigų plovimas).

³ Žr. Komisijos PIF konvencijos įgyvendinimo ataskaitas, 2004 m. spalio 25 d. COM(2004) 709 galutinis ir 2008 m. vasario 14 d. COM(2008) 77 galutinis.

⁴ Lentelėje pateikiama ištrauka iš poveikio vertinimo, pridedamo prie direktyvos pasiūlymo, kuriame sankcijos už šiuos (ir kitus) nusikaltimus apžvelgiamos išsamiau. Iš jos galima susidaryti 2011 m. gruodžio mėn. padėties valstybėse narėse vaizdą.

VN Sankcijos	
BG	Laisvės atėmimas nuo 1 iki 8 metų (BK 209 ir 210 straipsniai), laisvės atėmimas nuo 3 iki 10 metų (BK 211 straipsnis), laisvės atėmimas nuo 2 iki 8 metų (BK 212 straipsnis), laisvės atėmimas nuo 3 iki 10 metų (BK 212 straipsnio 3 dalis)
CY	Laisvės atėmimas 5 metams (BK 300 straipsnis), laisvės atėmimas iki 3 metų ir (arba) bauda iki 5 125,80 EUR
CZ	Laisvės atėmimas iki 2 metų (BK 209–212 straipsniai)
DK	Laisvės atėmimas iki 1 metų ir 6 mėnesių (BK 279 straipsnis) arba, sunkių nusikaltimų atvejais, iki 8 metų (BK 289A straipsnis)
EE	Bauda arba laisvės atėmimas iki 3 metų (BK 209 straipsnis) arba iki 5 metų (BK 210 straipsnis)
FI	Bauda arba laisvės atėmimas nuo 14 dienų iki 2 metų (BK 36 skyriaus 1 straipsnis) arba, sunkių nusikaltimų atvejais, nuo 4 mėnesių iki 4 metų (BK 29 skyriaus 1 ir 5 straipsniai)
FR	Laisvės atėmimas iki 5 metų ir 375 000 EUR bauda (BK 313 straipsnio 1–3 dalys) arba, sunkių nusikaltimų atvejais, laisvės atėmimas iki 7 metų ir 750 000 EUR bauda
DE	Laisvės atėmimas iki 5 metų arba bauda (BK 263 straipsnis)
EL	Laisvės atėmimas nuo 10 dienų iki 5 metų arba nuo 3 mėnesių iki 5 metų (BK 386 straipsnio 1 dalis), arba, sunkių nusikaltimų atvejais, laisvės atėmimas nuo 2 iki 5 metų
HU	Laisvės atėmimas iki 2 metų (BK 318 straipsnis) arba iki 5 metų (BK 314 straipsnis)
IR	Laisvės atėmimas iki 5 metų (2001 m. įstatymo 42 skirsnis)
IT	Laisvės atėmimas nuo 6 mėnesių iki 3 metų ir bauda nuo 51 EUR iki 1 032,00 EUR (BK 640 straipsnio 1 dalis), laisvės atėmimas nuo 1 iki 6 metų (BK 640a straipsnis)
LV	Viena iš šių sankcijų: laisvės atėmimas iki 3 metų , administracinis sulaikymas, viešieji darbai, ne didesnė kaip šešiasdešimties minimalių mėnesio darbo užmokesčių dydžio (17 074,20 EUR) bauda (BK 177 straipsnis)
LT	Viena iš šių sankcijų: viešieji darbai, bauda, laisvės apribojimas, areštas, laisvės atėmimas iki 3 metų (BK 182 straipsnis), arba, sunkių nusikaltimų atvejais, laisvės atėmimas iki 8 metų
LU	Laisvės atėmimas nuo 1 mėnesio iki 1 metų arba bauda nuo 500 EUR iki 30 000 EUR (BK 490 straipsnis), laisvės atėmimas nuo 1 mėnesio iki 1 metų arba bauda nuo 500 EUR iki 10 000 EUR (BK 498 straipsnis)
MT	Laisvės atėmimas nuo 4 mėnesių iki 1 metų (BK 298 straipsnio 1 dalis), laisvės atėmimas iki 18 mėnesių ir bauda nuo 2 329,37 EUR iki 34 940,60 EUR (BK 298C straipsnis), laisvės atėmimas nuo 7 mėnesių iki 2 metų (BK 308 straipsnis), laisvės atėmimas nuo 1 iki 6 mėnesių arba bauda (BK 309 straipsnis)
NL	Laisvės atėmimas iki 1 metų (BK 328 straipsnis), 2 metų (BK 334 straipsnis), 3 metų (BK 360 straipsnis), 4 metų (BK 227 ir 326 straipsniai) arba 6 metų (BK 225, 336 ir 359 straipsniai) arba baudos iki 76 000 EUR
PL	Laisvės atėmimas nuo 3 mėnesių iki 5 metų (BK 297 straipsnis)
PT	Laisvės atėmimas iki 3 metų arba bauda (BK 217 straipsnis)
RO	Laisvės atėmimas nuo 6 mėnesių iki 12 metų (BK 215 straipsnis) (įprastais atvejais)
SI	Laisvės atėmimas nuo 3 mėnesių iki 3 metų (BK 229 straipsnis), laisvės atėmimas iki 3 metų (BK 211 straipsnis), laisvės atėmimas iki 5 metų (BK 228 straipsnis), bauda arba laisvės atėmimas iki 3 metų (BK 231 straipsnis)
SK	Laisvės atėmimas iki 2 metų (BK 221 straipsnis), laisvės atėmimas nuo 1 iki 5 metų (BK 222–225 straipsniai)
ES	Laisvės atėmimas nuo 6 mėnesių iki 3 metų (BK 252 straipsnis)
SE	Laisvės atėmimas iki 2 metų (BK 9 skyriaus 1 skirsnis)
UK	Sumariniame procese – laisvės atėmimas iki 12 mėnesių ir (arba) bauda (2006 m. Kovos su sukčiavimo įstatymo 1 skirsnis); pripažinus kaltu baudžiamajame procese – laisvės atėmimas iki 10 metų ir (arba) bauda

Šie skirtumai trukdo Sąjungai vykdyti veiksmingą savo finansinių interesų apsaugos politiką, tai patvirtinama ir prie šio pasiūlymo pridedamame poveikio vertinime. Jei visose valstybėse narėse būtų nustatytos vienodos nusikaltimų sudėtys, tokių skirtumų keliamas pavojus sumažėtų, nes tai užtikrintų vienodą teisės aiškinimą ir baudžiamojo persekiojimo reikalavimų vykdymą. Be to, tai padidintų šios srities nuostatų atgrasomąjį poveikį, ir būtų lengviau jas

įgyvendinti, o potencialūs nusikaltėliai netektų paskatos perkelti savo tyčinę neteisėtą veiklą į švelnesnės baudžiamojo persekiojimo priemones taikančias Sąjungos šalis.

Lygiavertė finansinių interesų apsauga būtina ir tam, kad piliečiai galėtų pasitikėti Sąjungos institucijomis, įstaigomis, biurais bei agentūromis ir kad biudžetas būtų vykdomas teisėtai. Todėl šiame pasiūlyme turėtų būti apibrėžiamas ne tik sukčiavimas siaurąja prasme, bet ir kitos panašaus pobūdžio neteisėtos veiklos formos, darančios žalą ES biudžetui, įskaitant korupciją, pinigų plovimą ir viešųjų pirkimų procedūrų pažeidimus. Svarbiausias šių nusikalstamų veikų ypatumas – pasipelnymas iš ES biudžeto, taigi visų mokesčių mokėtojų sąskaita.

Dar viena priežastis, dėl kurios siūlomas šis naujas teisės aktas – reikia imtis konkrečių veiksmų Komisijos priimtai bendrajai kovos su sukčiavimu strategijai įgyvendinti. Todėl Komisija siūlo šią direktyvą.

1.2. Teisinės aplinkybės

Pirmosios nuostatos dėl Sąjungos finansinių interesų apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis buvo įtvirtintos 1995 m. Konvencijoje dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos ir jos protokoluose (toliau konvencija kartu su protokolais – PIF konvencija)⁵. PIF konvencija buvo ratifikuota ar kitaip įsigaliojo beveik visose valstybėse narėse⁶. Kitos svarbios bendrosios Sąjungos baudžiamosios teisės priemonės – 2005 m. vasario 24 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2005/212/TVR dėl nusikalstamu būdu įgytų lėšų, nusikaltimo priemonių ir turto konfiskavimo⁷, kurį Komisija jį taikančioms valstybėms narėms pasiūlė pakeisti direktyva dėl pajamų iš nusikaltimų įšaldymo ir konfiskavimo Europos Sąjungoje⁸.

Be šių teisės aktų, kovai su teisėtai ekonomikai ypač kenkiančia neteisėta veikla, kaip antai pinigų plovimas⁹ ir korupcija¹⁰, taikomos ir bendrosios Sąjungos baudžiamosios teisės priemonės, kurios, nors ir nėra skirtos būtent Sąjungos finansinių interesų apsaugai, taip pat padeda ją užtikrinti.

2011 m. gegužės mėn. Komisija priėmė komunikatą dėl Sąjungos finansinių interesų apsaugos taikant baudžiamosios teisės normas ir atliekant administracinius tyrimus¹¹, prie kurio pridėtas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas¹². Šiuose dokumentuose Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad dabartinėje teisinėje sistemoje gausu skirtingų nusikaltimų sudėties ir baudžiamųjų sankcijų nuostatų. Juose pažymima, kad baudžiamoji teisė, Komisijos manymu, yra vienas elementų, padėsiančių ištaisyti šią padėtį.

⁵ Žr. 2 išnašą.

⁶ Antra Komisijos ataskaita dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos konvencijos ir jos protokolų įgyvendinimo, 2008 2 14, COM(2008) 77 galutinis, 4.1 skirsnis. Nuo tada Konvenciją ir jos protokolus ratifikavo daugiau valstybių narių. Jos neratifikavusi yra tik Čekija, tačiau ji jau pradėjo tam reikalingą vidaus konstitucinę procedūrą.

⁷ OL L 68, 2005 3 15, p. 49.

⁸ COM(2012) 85 final, 2012 3 12.

⁹ Tarybos direktyva 91/308/EEB, panaikinta ir pakeista 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, OL L 309, 2005 11 25, p. 15.

¹⁰ 2011 m. birželio 6 d. Komisijos sprendimas, kuriuo nustatomas ES kovos su korupcija ataskaitos teikimo mechanizmas, C(2011) galutinis.

¹¹ COM(2011) 293 galutinis, 2011 5 26.

¹² SEC(2011) 621 galutinis, 2011 5 26.

2011 m. rugsėjo mėn. komunikate „ES baudžiamosios politikos teisės kūrimas“¹³ pasiūlyta bendra ES baudžiamosios teisės sistema – išdėstytas jos turinys ir struktūra, taip pat bendrieji ES baudžiamosios teisėkūros principai, t. y., ES baudžiamosios teisės reglamentavimu neviršijama to, kas būtina ir proporcinga tikslams pasiekti.

Pamažu susiformavo kovai su Sąjungos finansinius interesus pažeidžiančia neteisėta veikla skirtų administracinės teisės nuostatų sistema. Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 nustatomos administracinės kovos su Sąjungos finansinius interesus pažeidžiančia neteisėta veikla taisyklės¹⁴, kurias papildė atskirų sektorių administracinės taisyklės¹⁵. Be pirmiau nurodytų horizontaliųjų teisės aktų, sukurtų Sąjungos finansiniams interesams ginti, nuostatų dėl neteisėtos veiklos, kuria eikvojamos Sąjungos viešosios lėšos, yra ir tam tikruose Sąjungos administracinės teisės aktuose¹⁶.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

2.1. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Komisija ne kartą konsultavosi su suinteresuotosiomis šalimis. 2011 m. spalio 25 d. ji surengė konsultacijas su baudžiamosios teisės doktrinos specialistais, o 2011 m. gruodžio 6 d. – su valstybių narių valdžios institucijų atstovais. Konsultacijose dalyvavo ir Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto atstovai. Valstybių narių prokuratūros išreiškė savo nuomonę užpildydamos klausimyną ir dalyvaudamos generalinių prokurorų forumo diskusijoje, kuri įvyko 2011 m. birželio 23 d. ir gruodžio 16 d. Hagoje Eurojusto iniciatyva. 2012 m. sausio 25 d. ekspertų posėdyje Komisija susitiko ir su Europos mokesčių mokėtojų asociacijos atstovais.

Ekspertai pažymėjo, kad teisinė Sąjungos finansinių interesų apsaugos sistema turi didelių trūkumų. Viena rimtesnių problemų – baudžiamojo persekiojimo senaties terminai. Teisės doktrinos specialistai pabrėžė, kad labai svarbu laikytis principo, jog baudžiamoji teisė turėtų būti taikoma tik kraštutiniu atveju, laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų. Kadangi baudžiamoji teisė yra labai griežtas visuomenės kontrolės mechanizmas, kurio poveikis pagrindinėmis piliečių laisvėmis itin didelis, ji turi būti taikoma tik kaip krašutinė priemonė ir įgyvendinama piliečių naudai: ginant jų pagrindinius interesus ir gerbiant piliečių laisves. Apskritai valstybių narių ekspertai palaiko Komisijos siekį saugoti mokesčių mokėtojų pinigus ir vienodai ginti pagrindinius interesus visoje Europos Sąjungoje. Daugelis šioje srityje dirbančių specialistų sutaria, kad labai svarbu sukurti aiškias baudžiamosios teisės nuostatas, kuriomis būtų sudarytos vienodos sąlygos, ir kad jas reikėtų papildyti procesinės teisės priemonėmis, kurios prireikus užpildytų šios srities reglamentavimo spragas. Į šį pasiūlymą atsižvelgta Komisijos darbo programoje – 2013 m. numatyta speciali iniciatyva dėl Sąjungos finansinių interesų apsaugos procesinės teisės priemonėmis. Europos mokesčių mokėtojų asociacija labai palaikė Komisijos ketinimą sustiprinti Sąjungos finansinių interesų

¹³ COM(2011) 573 galutinis, 2011 9 20.

¹⁴ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

¹⁵ Pavyzdžiui, žemės ūkio sektoriuje – Reglamentas (EB) Nr. 73/2009 dėl tiesioginės paramos schemų ūkininkams, OL L 30, 2009 1 31, p. 16.

¹⁶ Šių teisės aktų apžvalgą galima rasti 2012 m. balandžio 4 d. ES finansinių interesų apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis sistemos studijoje RS 2011/07, p. 22.

apsaugą nuo piktnaudžiavimo ir sukurti išsamią atgrasomojo poveikio baudžiamosios teisės sistemą Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti.

2.2. Poveikio vertinimas

Atsižvelgdama į 2012 m. vasario mėn. atlikto išorės tyrimo rezultatus¹⁷, Komisija atliko įvairių politikos galimybių poveikio vertinimą. Poveikio vertinime, išnagrinėjus įvairias galimybes, buvo nuspręsta, kad pirmenybę reikėtų teikti sprendimui, kuriuo būtų išplėstos tam tikrų į sukčiavimą panašių nusikalstamų veikų apibrėžtys, numatytos minimalios sankcijos ir suderinti senaties terminai.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1. Teisinis pagrindas

Pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 325 straipsnio 4 dalimi.

325 straipsnyje nustatoma ES kompetencija imtis Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo ir kitų neteisėtų veikų prevencijos ir kovos su jomis priemonių, „kurių paskirtis yra atgrasinti“. 325 straipsnio 4 dalyje nurodoma teisėkūros procedūra, pagal kurią priimamos reikiamos veiksmingos ir lygiavertės apsaugos priemonės. Ši nuostata taip pat suteikia teisinį pagrindą kurti sukčiavimo ir kitos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios neteisėtos veiklos prevencijos ir kovos su ja teisės aktus. Sukčiavimo sąvoką šiuo atveju reikia suprasti plačiai, įtraukiant į ją ir kitas į sukčiavimą panašias nusikalstamas veikas.

Kova su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančia neteisėta veikla – labai specifinė politikos sritis. Tai matyti iš to, kad ją reglamentuojančios nuostatos išdėstytos atskirame Sutarties antraštinės dalies „Finansinės nuostatos“ skyriuje „Kova su sukčiavimu“. Be to, niekur daugiau Sutartyje terminas „atgrasinti“ nevartojamas. Tai reiškia, kad būtent šioje srityje Sąjunga gali taikyti pačias įvairiausias priemones. Apie šios srities išskirtinumą galima spręsti ir iš to, kad SESV 310 straipsnio 6 dalyje – pačiame pirmame „Finansinių nuostatų“ dalies straipsnyje – pabrėžiama, kad su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančia veikla *reikia kovoti* (jai „priešintis“).

325 straipsnio, taip pat visos šios prioritetinės politikos srities, tikslas yra ginti bendrą interesą – t. y. ir renkamas, ir leidžiamas Sąjungos viešąsias lėšas.

- Sąjungos viešųjų lėšų apsauga – bendras visos Sąjungos interesas, kuris yra daugiau nei valstybių narių nacionalinių finansinių interesų suma. Todėl Sutartimi Sąjungai suteiktos didelės galios taikyti priemones, kurių „paskirtis yra atgrasinti“ ir „užtikrinti veiksmingą“ (325 straipsnio 1 dalis) ir „lygiavertę apsaugą“ (325 straipsnio 4 dalis)¹⁸. Dėl specifinio šios apsaugos pobūdžio ir nusistovėjus atitinkamai praktikai (žr. 1995 m. PIF konvenciją), atgrasomoji, veiksminga ir

¹⁷ Specialioji sutartis Nr. JUST/2011/EVAL/FW/1023/A4, *ES finansinių interesų apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis sistemos tyrimas*.

¹⁸ Ten pat.

lygiavertė apsauga tapo neatsiejama nuo baudžiamosios teisės. Baudžiamoji teisė šioje srityje turėtų būti svarbus prevencijos veiksnys – gresiančios bausmės ir jų pasekmės potencialių nusikaltėlių reputacijai visų pirma turėtų sulaikyti juos nuo neteisėto veiksmo. Taigi 325 straipsniu suteikiamas įgaliojimas priimti baudžiamosios teisės nuostatas, reikalingas Sąjungos finansiniams interesams nuo visų įmanomų neteisėtų veiksmų apginti – atitinkamoje EB sutarties 280 straipsnio 4 dalies nuostatoje tokio įgaliojimo nebuvo.

- Nors pačioje Sutartyje Sąjungos finansiniai interesai nėra apibrėžti, iš platesnės formuluotės, palyginti su kitur Sutartyje (pvz., 310 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje) vartojamu terminu „biudžetas“, aišku, kad kalbama apie visas Sąjungos ar jos vardu valdomas lėšas¹⁹.

Šiuo pasiūlymu pakeičiamas Direktyvos dėl Bendrijos finansinių interesų apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis pasiūlymas²⁰.

3.2. Subsidiarumo, proporcingumo principai ir pagrindinių teisių užtikrinimas

Tai, kad reikia imtis Sąjungos lygmens priemonių, sąlygota šių veiksmų:

Sąjungos finansiniai interesai susiję su jos pačios arba jos vardu valdomu turtu ir įsipareigojimais. Dėl tokio Sąjungos finansinių interesų pobūdžio jie nuo pat pradžių ginami Sąjungos lygmeniu. Todėl šie interesai kur kas svarbesni visai Europos Sąjungai nei kitos sritys, kurių taisyklės valstybės narės turi suderinti. Forma ir turiniu jie greičiau primena Sąjungos institucijų, įstaigų, biurų ir agentūrų vidines apsaugos taisykles, kaip antai fizinio ar informacinių technologijų saugumo srityje. Todėl pačios valstybės narės negalėtų tinkamai jų apginti. Tai patvirtinama ir Sutartyje – SESV 310 straipsnio 6 dalyje ir 325 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodoma, kad Sąjunga turi teisėkūros priemonėmis nustatyti lygiavertes ir atgrasančias priemones, kad apsaugotų Sąjungos finansinius interesus nuo neteisėtos veiklos. Be to, pagal Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 48 straipsnį Europos Komisija yra visiškai atsakinga už Sąjungos biudžeto įplaukų ir išlaidų vykdymą.

Dėl šioje srityje taikomų ES taisyklių Sąjunga turi daugiausia galimybių apginti savo finansinius interesus. Tai, be kita ko, Finansinio reglamento biudžeto taisyklės, bendrosios finansinių interesų apsaugos administracinės teisės priemonėmis taisyklės, konkrečių sektorių taisyklės dėl finansinių interesų apsaugos įvairiose politikos srityse. Prie šių taisyklių galima būtų priskirti ir Sąjungos finansinių interesų apsaugai skirtas *baudžiamosios teisės* nuostatas, tačiau jas reikėtų labiau suderinti. Į bendrąją ES teisės aktams nustatytą subsidiarumo reikalavimą ypač svarbu atsižvelgti baudžiamosios teisės srityje. Tai reiškia, kad ES gali priimti teisės aktą tik tuomet, jei tikslo negalima veiksmingiau pasiekti nacionalinio, regioninio ar vietos lygmens priemonėmis ir dėl siūlomos priemonės masto ar poveikio jį būtų lengviau pasiekti Sąjungos lygmeniu. Tik ES gali sukurti visoms valstybėms narėms privalomas teisės suderinimo nuostatas ir sukurti teisinę sistemą, kuri padėtų įveikti patiriamus sunkumus, pirmiausia lygiavertiškumo stoką, kuri nesuderinama su SESV 325 straipsnio 4 dalyje nustatytais Sutarties tikslais.

¹⁹ Taip pat, r. Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 1 straipsnio 2 dalyje pateikiamą apibrėžtį.

²⁰ COM(2001) 272 galutinis, 2001 5 23, su pakeitimais, padarytais COM(2002) 577 galutinis, 2002 10 16.

Pasiūlymas svarbus įgyvendinant šias Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintas teises ir principus: teisę į laisvę ir šeimos gyvenimą (numatoma galimybė bausti nuteistuosius laisvės atėmimo bausme), laisvę pasirinkti profesiją ir užsiimti verslu (numatoma galimybė atimti iš nuteistųjų veiklos leidimus), teisę į nuosavybę (numatoma galimybė sustabdyti nusikalstamas veikas padariusių įmonių veiklą), piniginių baudų nuteistiesiems skyrimą, konfiskavimą, teisėtumo bei nusikalstamos veikos ir bausmės proporcingumo principus (nustatomos naujos nusikalstamų veikų apibrėžtys), teisę nebūti antrą kartą teisiamam už tą patį nusikaltimą (*ne bis in idem*) (derinamos baudžiamosios ir administracinės sankcijos). Šios priemonės pagrįstos, nes jomis siekiama užtikrinti Sąjungos pripažintą bendrą interesą (žr. Chartijos 52 straipsnio 1 dalį), o pirmiausia, sukurti veiksmingas ir atgrasomas Sąjungos finansinių interesų apsaugos priemones. Kadangi situacija negerėja – pažeidimų bei sukčiavimo mastas nemažėja, o dabartinės PIF konvencija grindžiamos priemonės neveiksmingos – kovojant su sukčiavimu ir panašaus pobūdžio neteisėta veikla būtina priimti baudžiamosios teisės priemones. Daug dėmesio buvo skirta užtikrinti, kad siūlomos priemonės neviršytų to, kas būtina, ir būtų proporcingos.

3.3. Pasirinkta priemonė

Direktyva yra tinkama priemonė nustatyti suderintas Sąjungos finansinių interesų apsaugos baudžiamosios teisės nuostatas, paliekant valstybėms narėms tam tikrą laisvę taikyti griežtesnes nuostatas.

3.4. Konkrečios nuostatos

1 straipsnis. Dalykas. Šiame straipsnyje nurodomas siūlomo teisės akto tikslas ir taikymo sritis – jis taikytinas tik Sąjungos finansinių interesų apsaugai.

2 straipsnis. Sąjungos finansinių interesų apibrėžtis. Šiuo straipsniu nustatoma direktyvoje vartojamos Sąjungos finansinių interesų sąvokos apibrėžtis. Europos Teisingumo Teismas nustatė²¹, kad tiesioginis ryšys egzistuoja tarp, pirma, pajamų iš pridėtinės vertės mokesčio surinkimo laikantis taikytinos Sąjungos teisės ir, antra, atitinkamų lėšų įtraukimo į Sąjungos biudžetą, nes bet koks trūkumas surenkant pirmąsias gali sumažinti antrąsias. Todėl sukčiavimas pridėtinės vertės mokesčiu taip pat turi būti laikomas kenkiančiu ES finansiniams interesams ir įtrauktas į šios direktyvos taikymo sritį.

3 straipsnis. Sąjungos finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas. Šiame straipsnyje apibrėžiami sukčiavimo veiksmai, už kuriuos valstybėse narėse turi būti numatyta baudžiamoji atsakomybė.

4 straipsnis. Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios į sukčiavimą panašios nusikalstamos veikos. Šiame straipsnyje kalbama apie neteisėtą veiklą, kiek tai susiję su sukčiavimo prevencija ir kova su juo.

Juo nustatoma, kad už nesąžiningus viešojo pirkimo konkurso dalyvių veiksmus valstybėse narėse turi būti numatyta baudžiamoji atsakomybė. Šis straipsnis taikomas į sukčiavimą panašiems veiksams, kuriais per viešojo pirkimo procedūrą konkurso dalyviui suteikiama teisinga, tačiau neteisėtai iš viešosios institucijos gauta informacija. Tokia nuostata kai kurių valstybių narių teisėje jau yra, tačiau skiriamų sankcijų griežtumas labai skiriasi (pavyzdžiui,

²¹ 2011 m. lapkričio 15 d. sprendimas *Komisija prieš Vokietiją*, C-539/09 (OL C 25, 2012 I 28, p. 5).

nuo vienos dienos laisvės atėmimo vienoje valstybėje iki mažiausiai trejų metų laisvės atėmimo kitoje²²). Įvertinta, kad dėl veiksmingo šios srities teisinio reguliavimo trūkumo Sąjungos biudžetas kasmet patiria 40 mln. eurų nuostolių²³. Antikonkurenciniam konkursų dalyvių veiksmų derinimui Sąjungos ir valstybių narių lygmenimis vykdymo užtikrinimo priemonės ir sankcijos jau taikomos, todėl ši direktyva jam netaikytina.

Be to, 4 straipsnyje pateikiama korupcijos, už kurią valstybėse narėse turi būti numatyta baudžiamoji atsakomybė, apibrėžtis, iš esmės pagrįsta PIF konvencija ir jos protokolais. Iš nacionalinės teisės aktų, kuriais įgyvendinama 1995 m. Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos konvencija ir jos protokolai, ir iš šios srities teismų praktikos matyti, kad konvencijoje nustatytas pasyviosios ir aktyviosios korupcijos apibrėžtis būtina plėtoti. Kitaip nei PIF konvencijoje, pagal šią direktyvą „tarnybinių pareigų neįvykdymas“ nėra būtinas korupcijos požymis. Korupcija Sąjungos finansiniams interesams kelia ypač didelį pavojų, todėl jai turėtų būti skirta atskira nuostata. 4 straipsnyje taip pat pateikiama pasisavinimo apibrėžtis, apimanti valstybės tarnautojų veiksmus, kurie nėra sukčiavimas siaurąja prasme, bet kuriais lėšos ar turtas, nepaisant tikrosios jų paskirties, pasisavinamas siekiant pakenkti Sąjungos finansiniams interesams. Be to, remiantis galiojančiais teisės aktais dėl pinigų plovimo nustatoma, kad už direktyvoje nurodytais nusikaltimais gautų pinigų plovimą valstybėse narėse turi būti numatyta baudžiamoji atsakomybė. Taip bus užtikrinta, kad už visas Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas būtų baudžiama pagal vieną sankcijų sistemą.

Šiame straipsnyje apibrėžiama valstybės tarnautojo sąvoka apima ne tik asmenis, einančius valstybės tarnautojo pareigas teisėkūros, administracinėse ar teisminėse institucijose ar kitaip teikiančius viešąsias paslaugas Sąjungos ar valstybių narių vardu, bet ir tokias funkcijas trečiojoje šalyje atliekančius asmenis. Sąjungos finansinių interesų apsaugos nuostatos dėl aktyviosios ir pasyviosios korupcijos ir lėšų pasisavinimo trečiųjų šalių asmenims taikytinos tais atvejais, kai jie dalyvauja valdant Sąjungos lėšas.

5 straipsnis. Kurstymas, bendrininkavimas ir kėsینimas. Šis straipsnis taikomas pirmiau išvardytoms nusikalstamoms veikoms, už kurias valstybės narės turi numatyti baudžiamąją atsakomybę, kaip ir baudžiamąją atsakomybę už tam tikras pasirengimo tokioms nusikalstamoms veikoms ir bendrininkavimo jas darant formas. Daugelio nusikalstamų veikų atveju baudžiamoji atsakomybė už pasikėsinimą jas padaryti nėra atskirai numatyta, nes paprastai pasikėsinimas yra vienas iš atitinkamos nusikalstamos veikos sudėties požymių.

6 straipsnis. Juridinių asmenų atsakomybė. Šis straipsnis taikomas visoms pirmiau išvardytoms nusikalstamoms veikoms, už kurias valstybės narės turi galėti patraukti atsakomybėn juridinius asmenis, kaip ir užtikrinti, kad ši atsakomybė nepanaikintų fizinių asmenų atsakomybės.

7 straipsnis. Bausmės fiziniams asmenims. Šis straipsnis taikomas visoms pirmiau išvardytoms nusikalstamoms veikoms, juo reikalaujama, kad valstybės narės, atsižvelgdamos į Teisingumo Teismo praktiką, taikytų veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas ir nustatytų tam tikras minimalias baudžiamąsias sankcijas fiziniams asmenims. Numatytos bausmės proporcingos padarytų nusikalstamų veikų sunkumui ir atitinka daugelyje valstybių

²² 2012 m. gegužės 4 d. ES finansinių interesų apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis sistemos studija RS 2011/07, p. 74.

²³ Ten pat, p. 150.

narių dabar nustatytas sankcijas. 7 straipsnyje taip pat išaiškinami tam tikri aspektai, susiję su direktyvos ir kitu pagrindu skirtų drausminių nuobaudų tarpusavio santykiu.

8 straipsnis. Minimalios laisvės atėmimo bausmės. Šis straipsnis taikomas visoms pirmiau išvardytoms nusikalstamoms veikoms, juo reikalaujama nustatyti tam tikras minimalias laisvės atėmimo bausmes už ypač sunkias nusikalstamas veikas, atsižvelgiant į kiekvienai nusikalstamų veikų rūšiai nustatytą minimumą. Nustačius šias minimalias sankcijas, už tas pačias nusikalstamas veikas visose Sąjungos valstybėse narėse bus baudžiama nuosekliau, todėl Sąjungos finansiniai interesai visoje jos teritorijoje bus saugomi veiksmingai ir lygiaverčiai. Ekonominiai nusikaltimai, taip pat sukčiavimas, yra viena iš tų sričių, kuriose baudžiamosios sankcijos turi ypač didelį atgrasomąjį poveikį, kadangi prieš apsisprendami padaryti tokią nusikalstamą veiką potencialūs nusikaltėliai linkę įvertinti jos riziką. Taigi nustatyti minimalias sankcijas būtina tam, kad visoje Europoje būtų veiksmingai užtikrintas atgrasomasis poveikis. Minimali šešių mėnesių sankcija yra proporcinga atitinkamų nusikalstamų veikų sunkumui ir suteikia galimybę išduoti ir vykdyti Europos arešto orderį²⁴. Pagrindų sprendimo dėl Europos arešto orderio 2 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų atveju, o tai labai svarbu siekiant kuo veiksmingesnio teismų ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimo.

9 straipsnis. Minimalios sankcijos juridiniams asmenims. Šis straipsnis panašus į 7 straipsnį, tik jame kalbama apie sankcijas juridiniams asmenims.

10 straipsnis. Lėšų įšaldymas ir konfiskavimas. Šis straipsnis taikomas visoms pirmiau išvardytoms nusikalstamoms veikoms, juo reikalaujama nustatyti šiomis nusikalstamomis veikomis gautų lėšų ir jas darant naudotų priemonių įšaldymo ir konfiskavimo būdus.

11 straipsnis. Jurisdikcija. Šis straipsnis grindžiamas teritoriškumo ir subjektiškumo principais. Jis taikomas visoms pirmiau išvardytoms nusikalstamoms veikoms, juo reikalaujama įtvirtinti teisminių institucijų kompetencijos nustatymo pagrindus, kad jos galėtų pradėti tyrimus, vykdyti baudžiamąjį persekiojimą ir priimti sprendimus Sąjungos finansinių interesų apsaugos bylose. Kadangi šia direktyva nenumatoma galimybė vykdyti sukčiautojų baudžiamąjį persekiojimą į valstybių narių jurisdikciją nepatenkančioje teritorijoje, valstybės narės ir Komisija dalyvis turimais trečiosiose šalyse ne ES piliečių įvykdyto sukčiavimo įrodymais su tų šalių institucijomis ir bendradarbiaus, kad tokių sukčiautojų baudžiamąjį persekiojimą vykdytų tos šalies kompetentingos institucijos.

12 straipsnis. Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių nusikalstamų veikų senatis. Šis straipsnis taikomas visoms pirmiau išvardytoms nusikalstamoms veikoms, juo reikalaujama nustatyti minimalų senaties terminą, taip pat bausmės vykdymo įsiteisėjus nuosprendžiui senaties terminą.

13 straipsnis. Lėšų susigrąžinimas. Šiame straipsnyje paaiškinama, kad ši direktyva (nepaisant 12 straipsnio nuostatos dėl senaties termino) nekeičia valstybių narių prievolės užtikrinti, kad dėl šioje direktyvoje nurodytų nusikalstamų veikų neteisėtai sumokėtos sumos būtų grąžintos.

14 straipsnis. Santykis su kitais taikytiniais Sąjungos teisės aktais. Šiame straipsnyje paaiškinamas administracinių ir baudžiamųjų sankcijų sistemų tarpusavio santykis.

²⁴ OL L 190, 2002 7 18, p. 1.

15 straipsnis. Valstybių narių ir Europos Komisijos (Europos kovos su sukčiavimu tarnybos) bendradarbiavimas. Šis straipsnis iš esmės atitinka PIF konvencijos antrojo protokolo nuostatą dėl valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimo. Ši nuostata reikalinga 16 straipsniu panaikinus Konvenciją ir jos protokolus.

16 straipsnis. Susitarimų dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis panaikinimas. Šiuo straipsniu panaikinama 1995 m. PIF konvencija ir jos protokolai.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Tiesioginio poveikio biudžetui šis pasiūlymas neturi. Jo tikslas – nustatyti griežtesnes atgrasomąsias priemones ir suteikti valstybių narių baudžiamojo persekiojimo institucijoms galimybę veiksmingiau vykdyti atitinkamas nuostatas, kad būtų galima išvengti nuostolių dėl Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios neteisėtos veiklos ir palengvinti lėšų susigrąžinimą tais atvejais, kai tokių nuostolių vis dėlto patiriama.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl baudžiamosios teisės priemonių kovai su Sąjungos finansiniams interesams
kenkiančiu sukčiavimu**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 325 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisės akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos Audito Rūmų nuomonę²⁵,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Sąjungos finansinių interesų apsauga apima ne tik biudžeto asignavimų valdymą, bet ir visas priemones, kenkiančias ar galinčias pakenkti Sąjungos turtui ir valstybių narių priemonės, kurių tikslas – remti ar stabilizuoti valstybių narių ekonomiką ar viešuosius finansus, kurie svarbūs Sąjungos politikai;
- (2) tam, kad Sąjungos finansinių interesų apsauga būtų veiksminga, proporcinga ir atgrasanti, nuo pačių sunkiausių į sukčiavimą panašių nusikalstamų veikų šioje srityje ir toliau turėtų būti saugomasi ne vien administracinės ir civilinės teisės priemonėmis, bet ir valstybių narių baudžiamosios teisės nuostatomis, kartu siekiant, kad kiekvienoje šių teisės šakų ir visoje teisinėje sistemoje nebūtų nenuoseklumo;
- (3) kad galėtų apginti Sąjungos finansinius interesus, reikia nustatyti bendrą sukčiavimo apibrėžtį, apimančią visus sukčiavimo veiksmus, susijusius tiek su ES biudžeto išlaidomis, tiek su pajamomis;
- (4) sukčiavimas pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) mažina valstybių narių mokestines pajamas, o tai turi neigiamą poveikį taikant vienodą normą valstybių narių PVM apskaičiavimo bazei. Teisingumo Teismo praktikoje nustatyta²⁶, kad egzistuoja tiesioginis pajamų iš pridėtinės vertės mokesčio surinkimo pagal taikytiną Sąjungos teisę ir atitinkamų lėšų įtraukimo į Sąjungos biudžetą ryšys, nes bet koks trūkumas

²⁵ OL C , , p. .

²⁶ Sprendimas C-539/09, OL C 25, 2012 1 28, p. 8.

surenkant pirmąsias gali sumažinti antrąsias. Todėl direktyva taikytina ir valstybių narių pajamoms iš PVM;

- (5) nuostata, kad neteisėtas PVM grindžiamų nuosavų išteklių sumažinimas labai kenkia ES finansiniams interesams, ir šios direktyvos nuostatas dėl minimalių ir maksimalių sankcijų reikia aiškinti atsižvelgiant į proporcingumo principą ir specifinį šių nuosavų išteklių apskaičiavimo pobūdį ir metodą, taip pat skirtingas įvairioms valstybėms narėms taikomas normas;
- (6) Sąjungos finansiniams interesams galima pakenkti, jei viešojo pirkimo konkurso dalyvis, siekdamas apeiti ar iškreipti viešojo pirkimo ar dotacijos skyrimo taisykles, perkančiajai organizacijai arba dotaciją skiriančiai institucijai pateikia informaciją, pagrįstą tiesiogiai ar netiesiogiai iš viešojo pirkimo organizatoriaus neteisėtai gauta informacija. Tokie veiksmai labai panašūs į sukčiavimą, tačiau tai nebūtinai reiškia, kad atitinkamas konkurso dalyvis padarė visą sukčiavimo nusikaltimą, nes gali būti, kad jo pasiūlymas visiškai atitinka visus reikalavimus. Konkurso dalyvių veiksmų derinimas pažeidžia Sąjungos konkurencijos taisykles ir atitinkamus nacionalinės teisės aktus, todėl jam taikytinos Sąjungos lygmens vykdymo užtikrinimo priemonės ir sankcijos, ir tokiems veiksams ši direktyva neturėtų būti taikoma;
- (7) visi Sąjungos teisės aktai dėl pinigų plovimo taikytini šioje direktyvoje nurodytais nusikaltimais gautų pinigų plovimui. Nuoroda į tuos teisės aktus užtikrinama, kad šia direktyva nustatomos sankcijos būtų taikomos visoms Sąjungos finansiniams interesams kenkiančioms nusikalstamoms veikoms;
- (8) korupcija kelia ypač didelę grėsmę Sąjungos finansiniams interesams ir dažnai gali būti glaudžiai susijusi su sukčiavimo veiksmais. Todėl šioje srityje reikia specialių baudžiamąją atsakomybę nustatančių nuostatų. Reikia užtikrinti, kad šios nusikalstamos veikos būtų įtrauktos į nusikaltimo apibrėžtį, nesvarbu ar jas padaręs asmuo įvykdė tarnybines pareigas, ar ne. Kovojuant su pasyviąja korupcija ir pasisavinimu reikėtų nuostatos, kuria į valstybės tarnautojo sąvoką įtraukiami visi galimi tarnautojai – paskirti, išrinkti, įdarbinti pagal sutartį ar nuolatiniai valstybės tarnautojai bei visi kiti asmenys, kurie valdžios institucijų ar kitų viešųjų įstaigų įgalioti teikti paslaugas piliečiams ar apskritai dirba dėl viešojo intereso, kaip antai ES lėšas pagal sutartis valdantys rangovai;
- (9) Sąjungos finansinius interesus gali pažeisti ir tam tikri valstybės tarnautojų veiksmai, kuriais siekiama pasisavinti lėšas ar turtą nepaisant tikrosios jų paskirties ir taip pakenkti Sąjungos finansiniams interesams. Todėl būtina nustatyti tiksliai nusikaltimų apibrėžtis, apimančias šiuos veiksmus;
- (10) kai kurios Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios nusikalstamos veikos praktiškai dažnai glaudžiai susijusios su nusikalstamomis veikomis, kurioms taikoma Sutarties 83 straipsnio 1 dalis ir kiti to straipsnio pagrindu priimti Sąjungos teisės aktai. Todėl nuostatos turėtų būti formuluojamos išlaikant nuoseklumą su šiais teisės aktais;
- (11) juridinių asmenų veiksmai taip pat gali pakenkti Sąjungos finansiniams interesams ar kelti jiems grėsmę, todėl jie turėtų atitinkamai atsakyti už šioje direktyvoje apibrėžtas jų vardu padarytas nusikalstamas veikas;

- (12) kad Sąjungos finansinių interesų apsauga atgrasomojo poveikio priemonėmis visoje Sąjungoje būtų lygiavertė, valstybės narės taip pat turėtų nustatyti tam tikras minimalias sankcijų už direktyvoje apibrėžtas nusikalstamas veikas rūšis ir dydžius. Sankcijų dydis neturėtų būti neproporcingas padarytiems nusikaltimams. Todėl reikėtų nustatyti piniginę ribą, kurios neviršijus baudžiamoji atsakomybė nebūtų taikoma;
- (13) ši direktyva nepanaikina tinkamai ir veiksmingai taikomų drausminių priemonių. Tam tikrais atvejais baudžiant asmenį už šioje direktyvoje apibrėžtą nusikalstamą veiką gali būti taikomos ir kitos, ne baudžiamosios, nacionalinėje teisėje numatytos sankcijos; taikant kitas sankcijas turi būti griežtai laikomasi *ne bis in idem* principo. Šioje direktyvoje nusikalstamais nelaikomi veiksmai, už kuriuos nėra baudžiama drausminėmis sankcijomis ar kitomis priemonėmis dėl tarnybinių pareigų nevykdymo, jei kitais atvejais tokios sankcijos ar priemonės nusikaltusiems asmenims gali būti taikomos;
- (14) sunkias nusikalstamas veikas padariusiems fiziniams asmenims turėtų būti numatytos minimalios ir maksimalios laisvės atėmimo bausmės. Šios sunkios nusikalstamos veikos turėtų būti apibrėžtos nustatant tam tikrą minimalią bendrą žalą (išreikštą pinigų suma), kurią dėl nusikalstamos veikos patyrė Sąjungos ar, tam tikrais atvejais, kitas biudžetas. Nustatyti minimalias ir maksimalias laisvės atėmimo bausmes būtina, kad Sąjungos finansiniai interesai būtų lygiaverčiai ginami visoje Europoje. Minimali šešių mėnesių sankcija leistų Pagrindų sprendimo dėl Europos arešto orderio 2 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų atveju išduoti ir vykdyti Europos arešto orderį, o tai geriausiai užtikrintų veiksmingą teismų ir kitų teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą. Sankcijos taip pat turės stiprų atgrasomąjį poveikį potencialiems nusikaltėliams visoje Europoje. Griežtesnės sankcijos turėtų būti numatytos už nusikalstamas veikas, padarytas dalyvaujant nusikalstamoje organizacijoje, kaip apibrėžta Tarybos pamatiniame sprendime 2008/841/TVR²⁷;
- (15) kadangi nusikaltėliai ir jų pajamos iš Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios neteisėtos veiklos juda iš vienos vietos į kitą ir kadangi dėl to labai sudėtinga vykdyti tarpvalstybinius tyrimus, visos valstybės narės, kad galėtų su tokia veikla kovoti, turėtų apibrėžti savo institucijų jurisdikciją ir nustatyti senaties skaičiavimo taisykles;
- (16) kad būtų užtikrintas Sąjungos teisės nuoseklumas ir išsaugotas principas, kad niekas negali būti du kartus baudžiamas už tą patį nusikaltimą, reikia patikslinti, koks šia direktyva numatytų sankcijų ir kitų susijusių Sąjungos administracinės teisės priemonių tarpusavio santykis. Direktyva neturėtų daryti poveikio Sąjungos teisėje nustatytų konkrečių administracinių priemonių, bausmių ir baudų taikymui;
- (17) nepažeidžiant kitų įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę, reikia priimti tinkamas nuostatas dėl valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimo užtikrinant veiksmingą atkirtį direktyvoje apibrėžtomis nusikalstamoms veikoms, kenkiančioms Sąjungos finansiniams interesams, be kita ko, dėl valstybių narių ir Komisijos keitimosi informacija;

²⁷ OL L 300, 2008 11 11, p. 42.

- (18) 1995 m. liepos 26 d. Konvencija dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos²⁸ ir jos 1996 m. rugsėjo 27 d.²⁹ ir 1996 m. lapkričio 29 d.³⁰ protokolai turėtų būti panaikinti ir pakeisti šia direktyva;
- (19) vienas iš tinkamo šios direktyvos įgyvendinimo aspektų – kompetentingų nacionalinių institucijų vykdomas asmens duomenų tvarkymas bei keitimasis jais tarp valstybių narių ir, kita vertus, tarp kompetentingų Sąjungos institucijų. Asmens duomenų tvarkymas nacionaliniu lygmeniu kompetentingose nacionalinėse institucijose turėtų būti reglamentuojamas nacionalinės teisės aktais, laikantis 1981 m. sausio 28 d. Europos Tarybos konvencijos dėl duomenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu ir jos papildomo protokolo (Europos sutarčių serija Nr. 181). Valstybių narių tarpusavio keitimasis asmens duomenimis turėtų atitikti Tarybos pamatinio sprendimo 2008/977/TVR³¹ reikalavimus. Kai asmens duomenis tvarko Sąjungos institucijos, įstaigos, agentūros ir biurai, jie privalo laikytis 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo³² ir galiojančių teismo tyrimo konfidencialumo taisyklių;
- (20) atgrasomojo poveikio siekiant baudžiamojame teisėje nustatytais bausmėmis, ypač daug dėmesio reikia skirti pagrindinių teisių apsaugai. Šia direktyva ginamos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės ir principai, pirmiausia teisė į laisvę ir saugumą, asmens duomenų apsauga, laisvė pasirinkti profesiją ir teisė dirbti, laisvė verstis verslu, teisė į nuosavybę, teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, nekaltumo prezumpcija ir teisė į gynybą, teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei bausmės proporcingumo principai, taip pat draudimas antrą kartą teisti ar bausti už tą pačią nusikalstamą veiką. Šia direktyva minėtos teisės ir principai turi būti visapusiškai gerbiami ir atitinkamai įgyvendinami;
- (21) ši direktyva neturi poveikio nuostatoms dėl imunitetų panaikinimo, įtvirtintoms Sutarties Protokole dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų, Protokole dėl Teisingumo Teismo statuto bei jų įgyvendinimo teisės aktuose, ar panašioms nacionalinės teisės nuostatoms;
- (22) ši direktyva neturi poveikio nacionalinėje baudžiamojame teisėje įtvirtintoms bendrosioms taisyklėms ir principams dėl nuosprendžių priėmimo ir vykdymo atsižvelgiant į kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybes;
- (23) kadangi šios direktyvos tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl šios direktyvos taikymo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali patvirtinti priemones, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo; pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

²⁸ OL C 316, 1995 11 27, p. 48.

²⁹ OL C 313, 1996 10 23, p. 1.

³⁰ OL C 151, 1997 5 20, p. 1.

³¹ OL L 350, 2008 12 30, p. 60.

³² OL L 8, 2001 1 12, p. 1.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I antraštinė dalis. Dalykas ir sąvokų apibrėžtis

1 straipsnis Dalykas

Šia direktyva nustatomos nusikalstamų veikų apibrėžtis bei sankcijos ir taip nustatomos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo ir kitos neteisėtos veiklos prevencijos ir kovos su ja priemonės.

2 straipsnis Sąjungos finansinių interesų apibrėžtis

Šioje direktyvoje „Sąjungos finansiniai interesai“ reiškia visas pajamas ir išlaidas, susijusias su:

- (a) Sąjungos biudžetu;
- (b) Sutartimis įsteigtų institucijų, įstaigų, biurų ir agentūrų biudžetu arba kitu jų valdomu ir prižiūrimu biudžetu.

II antraštinė dalis. Nusikalstamos veikos, kurių atžvilgiu taikomos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo prevencijos ir kovos priemonės

3 straipsnis Sąjungos finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad kaip už nusikalstamą veiką būtų baudžiama už šiuos tyčinius veiksmus:

- (a) išlaidų srityje – bet kokius veiksmus ar neveikimą, kai:
 - i) naudojami ar pateikiami netikri, klaidingi ar neišsamūs teiginiai ar dokumentai, ir taip pasisavinamos ar neteisėtai neišmokamos Sąjungos biudžeto ar kito jos ar jos vardu valdomo biudžeto lėšos,
 - ii) pažeidžiant prievolę neatskleidžiama tam tikra informacija ir taip pasiekiamas toks pats rezultatas, arba
 - iii) įsipareigojimai ar išlaidos panaudojamos ne pagal nustatytą paskirtį;
- (b) pajamų srityje – bet kokius veiksmus ar neveikimą, kai:
 - i) naudojami ar pateikiami netikri, klaidingi ar neišsamūs teiginiai ar dokumentai, ir taip neteisėtai sumažinami Sąjungos biudžeto ar kito jos ar jos vardu valdomo biudžeto ištekliai,

- ii) pažeidžiant prievolę neatskleidžiama tam tikra informacija ir taip pasiekiamas toks pats rezultatas, arba
- iii) ne pagal paskirtį panaudojama teisėtai įgyta nauda ir taip pasiekiamas toks pats rezultatas.

4 straipsnis

Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios į sukčiavimą panašios nusikalstamos veikos

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad kaip už nusikalstamą veiką būtų baudžiama tuo atveju, jei su Sąjungos finansiniais interesais susijusioje viešojo pirkimo ar dotacijos skyrimo procedūroje kandidatas ar viešųjų pirkimų konkurso dalyvis arba asmuo, rengiantis ar dalyvaujantis rengiant tokių kandidatų viešojo pirkimo pasiūlymus ar paraiškas dotacijai gauti, perkančiajai organizacijai ar dotaciją skiriančiai institucijai tyčia pateikia arba nuo jos nuslepia informaciją taip, kad apeitų ar iškreiptų taikomus tinkamumo, atmetimo, atrankos ir skyrimo kriterijus.
2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/60/EB³³ 1 straipsnio 2 dalyje apibrėžtą pinigų plovimą, susijusį su turtu, įgytu šioje direktyvoje nurodytomis nusikalstamomis veikomis, būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.
3. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už šiuos tyčinius veiksmus būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką:
 - a) valstybės tarnautojo veiksmus, kuriais jis tiesiogiai ar per tarpininką reikalauja, gauna ar sutinka ateityje gauti bet kokią naudą sau ar trečiajam asmeniui už tai, kad eidamas tarnybines pareigas ar vykdydamas savo funkcijas veiks arba neveiks pakenkdamas arba galbūt pakenkdamas Sąjungos finansiniams interesams (pasyvioji korupcija);
 - b) bet kokio asmens veiksmus, kuriais jis tiesiogiai ar per tarpininką pažada suteikti ar suteikia bet kokią naudą valstybės tarnautojui ar trečiajam asmeniui už tai, kad eidamas tarnybines pareigas ar vykdydamas savo funkcijas šis tarnautojas veiktų arba neveiktų pakenkdamas arba galbūt pakenkdamas Sąjungos finansiniams interesams (aktyvioji korupcija).
4. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už tyčinius valstybės tarnautojo veiksmus, kuriais jis skiria ar išmoka lėšas arba pasisavina ar panaudoja turtą ne pagal nustatytą paskirtį ir ketindamas pakenkti Sąjungos finansiniams interesams, būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką (pasisavinimą).
5. Šiame straipsnyje „valstybės tarnautojas“:
 - a) bet kuris teisėkūros, administracinės ar teisminės institucijos tarnautojas, teikiantis viešąsias paslaugas Sąjungos, valstybių narių ar trečiųjų šalių vardu;

³³ OL L 309, 2005 11 25, p. 15.

- b) bet kuris kitas asmuo, neužimantis tokių pareigų, tačiau teikiantis viešąsias paslaugas Sąjungos, valstybių narių ar trečiųjų šalių vardu ir dalyvaujantis valdyme ar priimant sprendimus, susijusius su Sąjungos finansiniais interesais.

III antraštinė dalis. Bendrosios nuostatos dėl nusikalstamų veikų, kurių atžvilgiu taikomos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo prevencijos ir kovos priemonės

5 straipsnis

Kurstymas, bendrininkavimas ir kėsinimasis

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už II antraštinėje dalyje nurodytų nusikalstamų veikų kurstymą, pagalbą ar bendrininkavimą jas vykdant būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.
2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už kėsinimąsi įvykdyti 3 straipsnyje arba 4 straipsnio 4 dalyje nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.

6 straipsnis

Juridinių asmenų atsakomybė

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn už visas II antraštinėje dalyje nurodytas nusikalstamas veikas, kurias jų naudai padarė bet kuris asmuo, veikęs individualiai arba kaip tokio juridinio asmens struktūrinio padalinio narys ir užimantis to juridinio asmens struktūroje vadovaujamas pareigas, jeigu jis turėjo teisę:
 - (a) atstovauti juridiniam asmeniui;
 - (b) priimti sprendimus juridinio asmens vardu; arba
 - (c) vykdyti kontrolę juridinio asmens struktūroje.
2. Valstybės narės taip pat imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn, jeigu dėl šio straipsnio 1 dalyje minimo asmens priežiūros ar kontrolės trūkumo jam pavaldus asmuo galėjo įvykdyti bet kurią iš II antraštinėje dalyje nurodytų nusikalstamų veikų atitinkamo juridinio asmens naudai.
3. Juridinių asmenų atsakomybė pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis nepanaikina fizinių asmenų, kurie yra II antraštinėje dalyje nurodytų nusikalstamų veikų kaltininkai arba kuriems baudžiamoji atsakomybė kyla pagal 5 straipsnį, baudžiamosios atsakomybės.
4. Šioje direktyvoje „juridinis asmuo“ – subjektas, turintis teisinį subjektiškumą pagal taikytiną teisę, išskyrus valstybes ar valstybinės valdžios funkcijas vykdančias viešąsias įstaigas bei viešąsias tarptautines organizacijas.

7 straipsnis
Bausmės fiziniams asmenims

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už II antraštinėje dalyje nurodytas nusikalstamas veikas fiziniams asmenims būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios baudžiamosios sankcijos, įskaitant baudas ir laisvės atėmimo bausmes, kaip nurodyta 8 straipsnyje.
2. Smulkių nusikaltimų atvejais, kai padaryta žala ar gauta nauda neviršija 10 000 EUR ir nėra sunkinančių aplinkybių, valstybės narės gali taikyti kitokias, ne baudžiamąsias, sankcijas.
3. Šio straipsnio 1 dalis neturi poveikio kompetentingų institucijų teisei skirti valstybės tarnautojams drausmines nuobaudas.
4. Valstybės narės užtikrina, kad priimant nuosprendį dėl II antraštinėje dalyje nurodytos nusikalstamos veikos galima būtų atsižvelgti į teisiamam asmeniui už tą pačią veiką jau pritaikytas kitas, ne baudžiamąsias, sankcijas.

8 straipsnis
Minimalios ir maksimalios laisvės atėmimo bausmės

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už 3 straipsnyje ir 4 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodytas nusikalstamas veikas, kuriomis gaunama naudos ar padaroma žalos už 100 000 EUR ir daugiau, būtų skiriama:
 - (a) minimali ne mažiau kaip 6 mėnesių laisvės atėmimo bausmė;
 - (b) maksimali ne mažiau kaip 5 metų laisvės atėmimo bausmė.

Valstybės narės imasi reikiamų veiksmų užtikrinti, kad už 4 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas nusikalstamas veikas, kuriomis gaunama naudos ar padaroma žalos už 30 000 EUR ir daugiau, būtų skiriama:

 - (a) minimali ne mažiau kaip 6 mėnesių laisvės atėmimo bausmė;
 - (b) maksimali ne mažiau kaip 5 metų laisvės atėmimo bausmė.
2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad tais atvejais, kai II antraštinėje dalyje nurodytos nusikalstamos veikos padaromos dalyvaujant nusikalstamoje organizacijoje, kaip apibrėžta Tarybos pamatiniame sprendime 2008/841, už jas būtų skiriama maksimali ne mažiau kaip 10 metų laisvės atėmimo bausmė.

9 straipsnis
Minimalios sankcijos juridiniams asmenims

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad juridiniam asmeniui, patrauktam atsakomybėn pagal 6 straipsnį, būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios sankcijos: tai gali būti bausmės ar ne baudžiamosios nuobaudos, taip pat kitos sankcijos, pavyzdžiui:

- (a) teisės į valstybės teikiamas lengvatas arba pagalbą atėmimas;
- (b) laikinas ar nuolatinis teisės verstis komercine veikla atėmimas;
- (c) teisminės priežiūros skyrimas;
- (d) likvidavimas teismo nurodymu;
- (e) laikinas ar galutinis įmonių, kurių pagalba buvo įvykdyta nusikalstama veika, uždarymas.

10 straipsnis
Lėšų įšaldymas ir konfiskavimas

Valstybės narės užtikrina, kad II antraštinėje dalyje nurodytomis nusikalstamomis veikomis įgytos lėšos ir šių nusikalstamų veikų priemonės būtų įšaldomos ir konfiskuojamos, kaip nustatyta [Europos Parlamento ir Tarybos] Direktyvoje .../.../... [dėl pajamų iš nusikaltimų įšaldymo ir konfiskavimo Europos Sąjungoje]³⁴ ..

11 straipsnis
Jurisdikcija

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad būtų nustatyta jų jurisdikcija tais atvejais, kai II antraštinėje dalyje nurodytos nusikalstamos veikos:
 - (a) visiškai arba iš dalies įvykdytos jų teritorijoje; arba
 - (b) įvykdytos jų piliečių.
2. Šio straipsnio 1 dalies b punkte nurodytu atveju valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad jų jurisdikcija nepriklausytų nuo sąlygos, jog baudžiamasis persekiojimas gali būti pradėtas tik tuomet, jei nusikalstamos veikos vietoje apie ją praneša nukentėjęs asmuo arba šią nusikalstamą veiką atskleidžia valstybė, kurioje ji įvykdyta.
3. Valstybės narės užtikrina, kad į jų jurisdikciją patektų atvejai, kai nusikalstama veika įvykdoma pasinaudojant jų teritorijoje turima prieiga prie informacinių ir ryšių technologijų priemonių.

12 straipsnis
Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių nusikalstamų veikų senatis

1. Valstybės narės užtikrina, kad senaties terminas, per kurį II antraštinėje dalyje ir 5 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų atžvilgiu galima atlikti tyrimą, vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, teismo procesą ir priimti teismo sprendimus, būtų ne trumpesnis kaip penkeri metai nuo tos nusikalstamos veikos įvykdymo.

³⁴ Turi būti priimta pagal pasiūlymą COM(2012) 85.

2. Valstybės narės užtikrina, kad ne mažiau kaip 10 metų nuo nusikalstamos veikos įvykdymo, kompetentingai nacionalinei institucijai ėmusis kokių nors priemonių, pavyzdžiui, pradėjus bylos tyrimą ar baudžiamąjį persekiojimą, senaties terminas būtų sustabdomas ir pradedamas skaičiuoti iš naujo.
3. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad įsiteisėjusiu nuosprendžiu dėl II antraštinėje dalyje ar 5 straipsnyje nurodytos nusikalstamos veikos paskirtos bausmės vykdymo laikotarpis būtų pakankamas ir ne trumpesnis kaip 10 metų nuo nuosprendžio įsiteisėjimo.

13 straipsnis
Lėšų susigrąžinimas

Ši direktyva neturi poveikio dėl II antraštinėje dalyje nurodytų nusikalstamų veikų neteisėtai sumokėtų sumų susigrąžinimui.

14 straipsnis
Santykis su kitais taikytiniais Sąjungos teisės aktais

Administracinių priemonių, bausmių ir baudų, nustatytų Sąjungos teisės aktais, ypač nurodytų Tarybos reglamento Nr. 2988/95³⁵ 4 ir 5 straipsniuose, arba priimtų nacionalinės teisės aktais vykdant įsipareigojimus pagal Sąjungos teisę, taikymas neturi poveikio šios direktyvos taikymui. Valstybės narės užtikrina, kad baudžiamasis procesas, pradėtas remiantis šią direktyvą įgyvendinančiomis nacionalinės teisės nuostatomis, neturėtų poveikio tinkamai ir veiksmingai taikomoms Sąjungos teisėje ar ją įgyvendinančiose nacionalinės teisės nuostatose nustatytoms su baudžiamuoju procesu nesusijusioms administracinėms priemonėms, bausmėms ir baudoms.

IV antraštinė dalis. Baigiamosios nuostatos

15 straipsnis
Valstybių narių ir Europos Komisijos (Europos kovos su sukčiavimu tarnybos)
bendradarbiavimas

1. Valstybės narės ir Komisija bendradarbiauja kovodamos su II antraštinėje dalyje nurodytomis nusikalstamomis veikomis. Todėl Komisija teikia techninę ir operatyvinę pagalbą, palengvinančią kompetentingų nacionalinių institucijų vykdomų tyrimų koordinavimą.
2. Kad būtų lengviau atskleisti faktus ir veiksmingai kovoti su II antraštinėje dalyje nurodytomis nusikalstamomis veikomis, kompetentingos valstybių narių institucijos ir Komisija gali keistis informacija. Komisija ir kompetentingos valstybių narių institucijos visais atvejais laikosi tyrimo slaptumo ir duomenų apsaugos reikalavimų. Todėl Komisijai informaciją teikianti valstybė narė gali nustatyti specialias šios

³⁵ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

informacijos naudojimo sąlygas, privalomas Komisijai ar kitai valstybei narei, kuriai ši informacija gali būti perduota.

16 straipsnis

Susitarimų dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis panaikinimas

1995 m. liepos 26 d. Konvencija dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos ir jos 1996 m. rugsėjo 27 d., 1996 m. lapkričio 29 d. ir 1997 m. birželio 19 d. protokolai panaikinami nuo [17 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodytos dienos].

17 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip [...] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Tas nuostatas jos taiko nuo [...].

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

18 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

19 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas